

**ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ**

Πτυχιακή Εργασία

«Επιδημιολογικά δεδομένα σχετικά με την θνητότητα
της Καρδιακής Ανεπάρκειας ως προς το φύλο»

Πέτρος Σοφοκλέους

Λεμεσός 2021

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

« **Επιδημιολογικά δεδομένα σχετικά με την θνητότητα της Καρδιακής Ανεπάρκειας ως προς το φύλο** »

Ονοματεπώνυμο: Πέτρος Σοφοκλέους

Επιβλέπων καθηγητής: Δρ. Νίκος Μίντλετον

Λεμεσός 2021

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Πέτρος Σοφοκλέους 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά και να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όσους βοήθησαν και μου συμπαραστάθηκαν στην εκπόνηση αυτής της πτυχιακής εργασίας. Ιδιαίτερα τον Δρ, Νίκο Μίντλετον για τις αναλυτικές του καθοδηγήσεις και την διάθεση που είχε να με συμβουλέψει και να με βοηθήσει.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Η Καρδιακή ανεπάρκεια είναι ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας το οποίο παρά την ανάπτυξη στον τομέα της υγείας αυτή την στιγμή πλήττει γύρω στα 60 εκατομμύρια ανθρώπους. Ο κίνδυνος θνησιμότητας από αυτήν την ασθένεια είναι μεγάλος και ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες ηλικίες. Οι άνδρες με τις γυναίκες διαφέρουν ως προς το είδος, τα κλινικά χαρακτηριστικά και τις εκβάσεις της Καρδιακής ανεπάρκειας. Η παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση καλείται να παρατηρήσει και να αναφέρει τις διαφορές μεταξύ των δύο φύλων που παρατηρούνται στην ΚΑ, να διερευνήσει αν κάποιο από τα δυο φύλα είναι προγνωστικός παράγοντας αύξησης της θνητότητας και να εντοπίσει αν τα χαρακτηριστικά του κάθε φύλου λειτουργούν ως συγχυτικοί παράγοντες των αποτελεσμάτων που έχουν βρει οι μελέτες που συμπεριλήφθηκαν στην ανασκόπηση.

Σκοπός: Ο σκοπός της βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι να εντοπίσει μελέτες με επιδημιολογικά δεδομένα αναφορικά με δείκτες θνησιμότητας στην Καρδιακή Ανεπάρκεια ειδικότερα με έμφαση στις παρατηρούμενες διαφορές ως προς το φύλο ώστε να διερευνηθεί κατά πόσο το φύλο είναι προγνωστικός παράγοντας αύξησης της θνητότητας στην Καρδιακή Ανεπάρκεια.

Υλικό και μέθοδος: Η βιβλιογραφική ανασκόπηση , αναζήτησε μελέτες στην αγγλική γλώσσα, δημοσιευμένες την περίοδο 2015-2020 στις βάσεις δεδομένων PubMed και Scopus, με τις λέξεις κλειδιά “Heart Failure AND (Sex OR gender) AND (Trends OR rates) AND (Mortality OR Survival) AND (Review OR Cohort)”. Τα κριτήρια επιλογής των μελετών συμπεριλαμβάνουν να έχουν δημοσιευθεί κατά την περίοδο 2015-2020, να είναι μελέτες κοόρτης η διαχρονικής παρακολούθησης που δηλώνουν δείκτες θνητότητας σε ασθενείς με ΚΑ με ειδικό ενδιαφέρον ως προς τον ρόλο του φύλου.

Αποτελέσματα: Από το σύνολο των μελετών που προέκυψαν από την αναζήτηση στις βάσεις δεδομένων, 14 ποσοτικές μελέτες ικανοποιούσαν τα κριτήρια επιλογής που είχαν τεθεί. Διαφορές φαίνεται να υπάρχουν μεταξύ των μελετών ως προς το σχεδιασμό της μελέτης (π.χ. ενεργητική προοπτική παρακολούθηση και αναδρομικές μελέτες αρχείου κοόρτης ασθενών με ΚΑ), ως προς μέγεθος του δείγματος που αξιολογείται , ως προς τα κλινικά χαρακτηριστικά του δείγματος με βάση τα κριτήρια επιλογής και αποκλεισμού του πληθυσμού υπό μελέτη, ως προς

τη διάρκεια παρακολούθησης, ως προς τα εργαλεία μέτρησης που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές και ως προς τις παραμέτρους που αξιολογούνται. Από τις 14 μελέτες, στις έξι διαφάνηκε πως το ανδρικό φύλο σχετίζεται με αυξημένη θνησιμότητα στην Καρδιακή Ανεπάρκεια, σε πέντε από αυτές δεν φάνηκε κάποια στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δύο φύλων ενώ σε τρεις μελέτες διαφάνηκε πως οι γυναίκες έχουν αυξημένη θνησιμότητα στην Καρδιακή Ανεπάρκεια. Στις μελέτες συνήθως, λαμβάνεται υπόψη, η συννοσηρότητα που έχουν οι ασθενείς, η φαρμακευτική αγωγή και στοιχεία του τρόπου ζωής, τα οποία φαίνεται πως αποτελούν σημαντικούς προγνωστικούς παράγοντες. Ενώ γενικότερα οι μελέτες εντοπίζουν ότι ο διαβήτης, το έμφραγμα του μυοκαρδίου, η ισχαιμική νόσος, η υπέρταση, η αυξημένη ηλικία, το κάπνισμα και η αναιμία αποτελούν προγνωστικούς παράγοντες θνησιμότητας στην Καρδιακή Ανεπάρκεια, δεν φαίνεται να υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για αλληλεπίδραση των πιο πάνω με το φύλο, δηλαδή αν κάποιο στοιχείο σχετίζεται με αυξημένη θνησιμότητα στην ΚΑ ειδικότερα σε ένα από τα δύο φύλα.

Συμπεράσματα: Αρκετές από τις μελέτες φαίνεται να εντοπίζουν αυξημένη θνησιμότητα στην καρδιακή ανεπάρκεια στους άνδρες, αν και οι ενδείξεις δεν είναι σαφείς αφού πολλές από τις μελέτες είτε δεν εντοπίζουν σημαντικές διαφορές ως προς το φύλο ή ακόμα και αντιφατικά αποτελέσματα. Περαιτέρω θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν αρκετά σφάλματα μέτρησης και επιλογής στις μελέτες, όπως επίσης και η αναμενόμενη υπό – εκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στις μελέτες. Θα χρειαστεί να γίνει περαιτέρω διερεύνηση, να γίνουν περισσότερες μελέτες γύρω από το θέμα αυτό.

Λέξεις – κλειδιά: Heart Failure, Mortality, Survival, Sex, Trends, Cohort

ABSTRACT

Introduction: Heart failure is a serious health problem which despite the growth in the health sector currently affects around 60 million people. The risk of mortality from this disease is high and especially in older ages. Men and women differ in the type, clinical features, and outcome of heart failure. The present systematic review has to observe and report the differences between the two sexes observed in HF, to investigate whether either sex is a prognostic factor in increased mortality and to determine whether the characteristics of each sex act as confusing factors to the results found by the studies included in the review.

Aim: The primary purpose of this systematic review is to identify the gender differences about mortality in Heart Failure and to investigate whether gender is a predictor of increased mortality in Heart Failure.

Material and Method: This systematic review, searched for studies written in English language, from the time period between 2015-2020, in the databases PubMed and Scopus, with the keywords “Heart Failure AND (Sex OR gender) AND (Trends OR rates) AND (Mortality OR Survival) AND (Review OR Cohort)”

Results: From the studies that emerged out of the searches in the databases, and the evaluation methods for the selection of the studies, 14 quantitative studies have been included in the systematic review. These studies differ from one another in terms of the sample population evaluated, the selection and exclusion criteria of each study, the measurement tools used by the researchers, and the characteristics of the population which has been evaluated. Out of the 14 studies, six showed that male gender was associated with increased mortality in heart failure, five did not show any statistically significant difference between the sexes, and three showed that women were associated with increased mortality in heart failure. A comparison is conducted between the comorbidities that patients have from one article to another, the medication, and the lifestyle, which seem to largely determine the outcome. Data such as diabetes, myocardial infarction, ischemic disease, hypertension, age, smoking and anemia appear to be predictors of mortality in Heart Failure but studies disagree on whether any of the above is a predictor of mortality in men or woman.

Conclusions: Several of the studies appear to detect increased mortality in heart failure in men, although the evidence is unclear as many of the studies either do not detect significant

differences in gender or even contradictory results or it should be considered that there are several measurement and selection errors in the studies, as well as the expected under-representation of women in the studies. Further investigation will be needed.

Keywords: Heart Failure, Mortality, Survival, Sex, Trends, Cohort